

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๒/๒๕๔๓ การกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา วันที่ ๒๓ พฤษภาคม พ.ศ.

๒๕๔๓

สำนักงาน เรื่อง ประธานวุฒิสภาส่งความเห็นของสมาชิกวุฒิสภา ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) ว่า ร่างพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของ รัฐมนตรี พ.ศ. มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

ประธานวุฒิสภาเสนอคำร้องลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๒ ส่งความเห็นของ

สำนักงาน สมาชิกวุฒิสภา จำนวน ๖๕ คน ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๒

วรรค

หนึ่ง (๑) ว่า ร่างพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ที่รัฐสภา ให้

สำนักงานความเห็นชอบแล้วมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๙

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง สรุปได้ว่า ร่างพระราช บัญญัติ

สำนักงานการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. สภาผู้แทนราษฎรได้ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่

ที่

๒ กันยายน ๒๕๔๒ วุฒิสภาได้ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๔๒ โดยมีการแก้ไข เพิ่มเติม และในวันเดียวกันนั้นสภาผู้แทนราษฎรได้ลงมติเห็นชอบด้วยการแก้ไขเพิ่มเติมของ

วุฒิสภา จึงเป็นร่างพระราชบัญญัติที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้วตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๓๕

สำนักงาน (๓) ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๓ สมาชิกวุฒิสภาดังกล่าว

เสนอความเห็นต่อประธานวุฒิสภาว่า ร่างพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. มาตรา ๕ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๙ ซึ่งมีหลักการว่า

สำนักงาน รัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้น หรือคงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นต่อไป หาก

สำนักงานจะกระทำได้อีกแต่เฉพาะตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติเท่านั้น ซึ่งตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้

บัญญัติจำนวนหุ้นที่อนุญาตไว้ในมาตรา ๔ แล้ว คือ ถือหรือคงไว้ได้ไม่เกินร้อยละห้าของหุ้น หรือจำนวนหุ้นทั้งหมด ถ้ารัฐมนตรีประสงค์จะได้รับประโยชน์จากที่กฎหมายอนุญาตต่อไป

ความ

ตอนท้ายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้รัฐมนตรีแจ้งประธานกรรมการ

ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ และให้รัฐมนตรีผู้นั้นโอนหุ้นดังกล่าวให้นิติบุคคล ซึ่งจัดการทรัพย์สินดำเนินการ คำว่า "โอนหุ้นดังกล่าว" ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๙

สำนักงานหมายความว่า หุ้นที่อนุญาตไว้ตามมาตรา ๔ คือ จำนวนไม่เกินร้อยละห้า แต่ปรากฏว่ามาตรา

๕ บัญญัติว่า "ในกรณีที่รัฐมนตรีประสงค์จะได้รับประโยชน์จากการเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นใน ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทในส่วนที่เกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีดำเนินการ

ดังต่อไปนี้ (๑) แจ้งเป็นหนังสือให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ

ทราบ และ (๒) โอนหุ้นส่วนหรือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นให้นิติบุคคลภายใน
 แก่สิบวัน" ความในมาตรา ๕ ที่บัญญัติถึงจำนวนหุ้นส่วนที่เกินกว่าที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔
 และให้โอนหุ้นส่วนที่เกินกว่าร้อยละห้า ให้นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเป็นผู้ดำเนินการ
 จ้างซื้อหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๙ การที่รัฐธรรมนูญบัญญัติห้ามมิให้รัฐมนตรีเป็น
 หุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทก็จะต้องไม่มีความหมายแต่อย่างใด เพราะมีผลเท่ากับ

ให้
 รัฐมนตรีเป็นหุ้นส่วน หรือมีหุ้นอยู่เท่าใดก็ได้ เพียงแต่ส่วนที่เกินร้อยละห้าจะต้องโอนให้
 นิติบุคคลจัดการ ส่วนที่ไม่เกินรัฐมนตรีก็ยังเป็นหุ้นส่วน หรือเป็นผู้ถือหุ้นอยู่ต่อไปได้นอกจากนี้
 รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๖) ที่ให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อกระทำการ
 อันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๙ จะไม่มีกรณีเกิดขึ้นได้ เพราะข้อห้ามถูกยกเว้นโดย
 ร่างพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. มาตรา ๕ ประธานวุฒิสภา

จึงส่งความเห็นดังกล่าวมาเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๒
 วรรคหนึ่ง (๑)

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ตามที่ประธานวุฒิสภาส่ง
 ความเห็นของสมาชิกวุฒิสภาดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยนั้น เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ
 มาตรา ๒๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) หรือไม่

พิจารณาแล้ว เห็นว่า ขณะที่ประธานวุฒิสภาส่งความเห็นของสมาชิกวุฒิสภา
 ดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยนั้น มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ๓๘๒ คน และสมาชิก
 วุฒิสภา ๒๕๐ คน รวม ๖๓๒ คน ดังนั้น สมาชิกวุฒิสภา ๖๕ คน จึงเป็นจำนวนไม่น้อย
 กว่า

หนึ่งในสิบของสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาแล้ว เมื่อสมาชิกวุฒิสภาดังกล่าวเสนอ
 ความเห็นต่อประธานวุฒิสภา และประธานวุฒิสภาส่งความเห็นนั้นให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า
 ร่างพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. มีข้อความขัดหรือแย้งต่อ
 รัฐธรรมนูญ กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๒ วรรคหนึ่ง (๑) ศาลรัฐธรรมนูญจึงมี
 อำนาจรับคำร้องนี้ไว้วินิจฉัยได้

เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณา ศาลรัฐธรรมนูญเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องใน
 เรื่องนี้เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณา

คณะรัฐมนตรีเสนอความเห็น สรุปได้ว่า หลักการของรัฐธรรมนูญ
 มาตรา ๒๐๙ มิได้มุ่งหมายจำกัดสิทธิของรัฐมนตรีในการเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นในห้างหุ้นส่วน
 หรือบริษัทอย่างเด็ดขาด แต่มีความประสงค์ที่จะมิให้รัฐมนตรีถือหุ้นจำนวนมากของห้างหุ้นส่วน
 หรือบริษัทจนทำให้เป็นผู้มีอำนาจจัดการห้างหุ้นส่วนและบริษัทนั้นในเวลาเดียวกับที่ดำรงตำแหน่ง
 เป็นรัฐมนตรี เพื่อเป็นหลักประกันในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐมนตรีให้เป็นไปโดยสุจริตไม่เกิดการ
 ขัดกันของผลประโยชน์หลักการดังกล่าวบัญญัติไว้ชัดเจนในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๙ เพราะ
 บัญญัติโดยใช้ข้อความว่า "รัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทหรือ

ไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไป ทั้งนี้ ตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ ..." การที่มาตรา ๒๐๙ บัญญัติให้มีการตรากฎหมายกำหนดจำนวนหุ้นส่วนและหุ้นไว้ด้วยนั้น มีความหมายว่า การที่รัฐมนตรีจะถูกห้ามมิให้เป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นด้วยตนเอง

อีกต่อไป นั้นรัฐธรรมนูญมิได้ประสงค์จะห้ามรัฐมนตรีมิให้มีหุ้นแม้แต่จำนวนเดียวแต่อย่างใด แต่จะต้องมีการตรากฎหมายกำหนดหุ้นส่วนและหุ้นจำนวนหนึ่งที่รัฐมนตรีเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นไว้มิได้ และหากรัฐมนตรียังคงต้องการได้รับประโยชน์จากหุ้นส่วนหรือหุ้นจำนวนที่ต้องห้ามมิให้ถือไว้ด้วยตนเองก็ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๒๐๙ ด้วยการโอนให้แก่บุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นต่อไป สำหรับหุ้นส่วนหรือหุ้นในส่วนที่กฎหมายมิได้กำหนดเป็นจำนวนห้ามรัฐมนตรีถือ ยังคงเป็นทรัพย์สินของรัฐมนตรีผู้นั้นซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๘ ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. จึงได้ตราขึ้นเพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญมาตรา ๒๐๙ โดยในมาตรา ๔ ได้บัญญัติห้ามรัฐมนตรีเป็น

หุ้นส่วนหรือถือหุ้น เว้นแต่การเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นไม่เกินร้อยละห้าของจำนวนทุนหรือจำนวนหุ้นแล้วแต่กรณี ซึ่งหมายความว่ารัฐมนตรีจะเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นนอกเหนือจากจำนวนดังกล่าว

อีกต่อไปไม่ได้ และต้องดำเนินการโอนหุ้นส่วนหรือหุ้นในส่วนที่เกินนั้นตามมาตรา ๕ ต่อไป

สำหรับความเห็นของสมาชิกวุฒิสภาดังกล่าวที่ว่า "รัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นหรือคงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นต่อไป หากจะกระทำได้ก็แต่เฉพาะตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติเท่านั้น ..." "... และถ้ารัฐมนตรีประสงค์จะได้รับประโยชน์จากการที่กฎหมายอนุญาตดังกล่าวต่อไป ให้รัฐมนตรีผู้นั้นโอนหุ้นดังกล่าวให้แก่บุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินดำเนินการ" นั้น กรณีเป็นความเข้าใจที่ไม่ตรงต่อบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๙ เพราะรัฐธรรมนูญบัญญัติห้ามรัฐมนตรีถือหุ้นในจำนวนที่กำหนด และในจำนวนที่ห้ามถือ นั้นจึงจะโอนไปยังนิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินดำเนินการ โดยมีได้บัญญัติให้รัฐมนตรีโอนหุ้นที่อนุญาตให้ถือได้ ความเข้าใจในลักษณะดังกล่าวจะมีผลทำให้เป็นการห้ามรัฐมนตรีเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นทุกจำนวน หากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๙ มีความประสงค์เช่นนั้น ก็ไม่จำเป็นต้องบัญญัติให้กำหนดจำนวนหุ้นส่วนและหุ้นที่ต้องห้ามมิให้รัฐมนตรีเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นแต่อย่างใด อีกทั้งกรณีที่เห็นว่า ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้จะทำให้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๖) ไม่มีผลใช้บังคับนั้น กรณีนี้เห็นว่า การที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๖ (๖) บัญญัติให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวเมื่อกระทำการอันต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๙ นั้น คงนำมาใช้บังคับได้เมื่อรัฐมนตรีเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นเกินจำนวนที่กำหนดแล้วไม่ดำเนินการโอนหุ้นส่วนหรือหุ้นดังกล่าว ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. มาตรา ๔ ที่บัญญัติให้รัฐมนตรีเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นได้ตามจำนวนที่กำหนด ส่วนจำนวนหุ้นส่วนและหุ้นที่เกินนั้นจะเป็นหุ้นส่วนและหุ้นที่รัฐมนตรีจะถือไว้อีกมิได้ และต้องดำเนินการโอนตามมาตรา ๕ ต่อไป จึงเป็นการบัญญัติโดยสอดคล้องกับถ้อยคำและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๒๐๙

สำนักงาน สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เสนอความเห็น
 สรุปได้ว่าการจัดการหุ้นส่วนหรือหุ้นของรัฐมนตรีตามร่างพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและ
 สำนักงาน หุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. ไม่เป็นการจัดการกองทุนส่วนบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์
 และตลาดหลักทรัพย์ เนื่องจากการจัดการกองทุนส่วนบุคคล ผู้มอบหมายเงินทุนให้บริษัท
 หลักทรัพย์จัดการไม่ได้โอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินไปให้บริษัทหลักทรัพย์ จึงมีความสัมพันธ์
 ในลักษณะตัวการตัวแทนและจ้างทำของ ส่วนการจัดการหุ้นส่วนหรือหุ้นของรัฐมนตรีนั้น
 สำนักงาน รัฐมนตรีต้องโอนกรรมสิทธิ์ในหุ้นหรือหุ้นให้แก่ผู้รับจัดการ โดยเป็นหลักการที่ต้องการให้
 รัฐมนตรีตัดขาดจากการจัดการหุ้นส่วนหรือหุ้นโดยเด็ดขาด เพื่อมิให้รัฐมนตรีสามารถทราบ
 จำนวนผลประโยชน์ และทำให้รัฐมนตรีบริหารราชการโดยเป็นอิสระจากผลประโยชน์ส่วนตัว
 บริษัทหลักทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทการจัดการกองทุนส่วน
 สำนักงาน บุคคล

จึงไม่สามารถบริหารจัดการหุ้นส่วนหรือหุ้นของรัฐมนตรีได้เว้นแต่คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และ
 ตลาดหลักทรัพย์จะอนุญาต ซึ่งในขณะนี้คณะกรรมการ ฯ ยังไม่ได้ดำเนินการอนุญาตให้บริษัท
 สำนักงาน หลักทรัพย์ที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทการจัดการกองทุนส่วนบุคคล
 รับจัดการหุ้นส่วนหรือหุ้นของรัฐมนตรีได้ สำหรับนิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของ
 ผู้อื่นตามกฎหมาย น่าจะหมายถึงนิติบุคคลใด ๆ ที่ตามกฎหมายที่กำกับดูแลนิติบุคคลนั้น
 อนุญาตให้บริหารจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นได้

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติ
 สำนักงาน การจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. มาตรา ๕ มีข้อความขัดหรือแย้งต่อ
 รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๙ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๙ บัญญัติว่า "รัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือ
 สำนักงาน หุ้น

ในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท
 ต่อไป ทั้งนี้ ตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้ใดประสงค์จะได้รับประโยชน์
 จาก

กรณีดังกล่าวต่อไป ให้รัฐมนตรีผู้นั้นแจ้งให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
 แห่งชาติทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และให้รัฐมนตรีผู้นั้นโอนหุ้นในห้างหุ้น
 ส่วน

หรือบริษัทดังกล่าวให้นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่นทั้งนี้ ตามที่กฎหมาย
 บัญญัติ

ห้ามมิให้รัฐมนตรีผู้นั้นกระทำการใดอันมีลักษณะเป็นการเข้าไปบริหารหรือจัด

การใด ๆ เกี่ยวกับหุ้นหรือกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าว"

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ร่างพระราชบัญญัติการจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. บัญญัติ
ว่า

“มาตรา ๔ รัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท
หรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท เว้นแต่ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ในห้างหุ้นส่วนจำกัด รัฐมนตรีเป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบได้
ไม่เกินร้อยละห้าของทุนทั้งหมดของห้างหุ้นส่วนจำกัดนั้น

(๒) ในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด รัฐมนตรีเป็นผู้ถือหุ้นได้ไม่เกิน
ร้อยละห้าของจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทนั้น

มาตรา ๕ ในกรณีที่รัฐมนตรีประสงค์จะได้รับประโยชน์จากการเป็นหุ้นส่วนหรือ
ผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทในส่วนที่เกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔ ให้รัฐมนตรี
ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) แจ้งเป็นหนังสือให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
แห่งชาติทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้งเป็นรัฐมนตรี และ

(๒) โอนหุ้นส่วนหรือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นให้นิติบุคคลภายใน
เก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้แจ้งให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ
และเมื่อได้ดำเนินการโอนหุ้นส่วนหรือหุ้นให้กับนิติบุคคลใดแล้ว ให้รัฐมนตรีแจ้งเป็นหนังสือให้
ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบภายในสิบวันนับแต่วันที่ได้ออน
หุ้นส่วนหรือหุ้นนั้น”

พิจารณาความในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๙ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “รัฐมนตรี
ต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือ
ผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไป ทั้งนี้ ตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ...” แล้วเห็นว่า
แม้รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๙ วรรคหนึ่ง มีข้อความห้ามรัฐมนตรีเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นใน
ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทหรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท
แต่ก็มีข้อความว่า “ทั้งนี้ ตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ” เป็นข้อยกเว้นที่อนุญาตให้รัฐมนตรีเป็น
หุ้นส่วนหรือถือหุ้นต่อไปได้ตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ ดังนั้น เมื่อร่างพระราชบัญญัติการ
จัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. บัญญัติไว้ในมาตรา ๔ ซึ่งหมายความว่า
รัฐมนตรีจะเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นได้เท่าใดแล้ว ส่วนจำนวนที่เกินนั้น หากประสงค์จะได้รับ
ประโยชน์จากการเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือคงไว้ซึ่งความเป็นหุ้น
ส่วน

หรือผู้ถือหุ้นในส่วนที่เกินจำนวนที่กฎหมายกำหนดไว้ต่อไป มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีผู้นั้นแจ้งเป็น
หนังสือให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบ และต้องโอนหุ้นส่วน
หรือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทในส่วนที่เกินจำนวนที่กฎหมายกำหนดไว้ให้นิติบุคคลซึ่งจัดการ
ทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น และที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๙ วรรคสอง บัญญัติว่า “ห้าม
มิให้รัฐมนตรีผู้นั้นกระทำการใดอันมีลักษณะเป็นการเข้าไปบริหารหรือจัดการใด ๆ เกี่ยวกับหุ้น
หรือกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าว” จึงเป็นบทบัญญัติที่สนับสนุนหลักการตามความ

หมายของรัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๐๙ วรรคหนึ่ง ว่า รัฐมนตรีย่อมเป็นหุ้นส่วนหรือ ผู้ถือหุ้นใน
 ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท หรือคงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท
 ต่อไปได้ตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ อีกทั้งเป็นการสอดคล้องกับรัฐธรรมนุญ มาตรา ๔๘
 วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิ

และกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 การจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ และเป็นการสอดคล้องกับหลักการที่ว่า
 บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพตามรัฐธรรมนุญ มาตรา ๕๐
 ซึ่งเป็นไปตามรัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๐๙ ที่ไม่ให้รัฐมนตรีเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นจำนวนมากของ
 ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทจนทำให้เป็นผู้มีอำนาจจัดการห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นในเวลาเดียวกับที่
 ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐมนตรีให้เป็นไปโดย
 ไม่เกิดการขัดกันของผลประโยชน์

สำหรับรัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๑๖ (๖) นั้น ใช้ในกรณีที่รัฐมนตรีผู้นั้นเป็น
 หุ้นส่วนหรือถือหุ้นเกินจำนวนที่กฎหมายบัญญัติ หรือเข้าไปบริหารหรือจัดการใด ๆ ในส่วนที่
 เกี่ยวกับหุ้นหรือกิจการในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่ตนเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นอยู่ซึ่งเป็นการกระทำ
 การอันต้องห้ามตามรัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๐๙ จึงจะมีผลให้ความเป็นรัฐมนตรีต้องสิ้นสุดลง
 เฉพาะตัว ดังนั้น มาตรา ๕ จึงสอดคล้องกับหลักการของรัฐธรรมนุญและไม่ขัดหรือแย้งต่อ
 รัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๐๙

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนุญจึงวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติ
 การจัดการหุ้นส่วนและหุ้นของรัฐมนตรี พ.ศ. มาตรา ๕ ไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อ
 รัฐธรรมนุญ มาตรา ๒๐๙

นายประเสริฐ นาสกุล

ประธานศาลรัฐธรรมนุญ

นายโกเมน ภัทรภิรมย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนุญ

นายจุมพล ณ สงขลา

ตุลาการศาลรัฐธรรมนุญ

พลโท จุล อติเรก

ตุลาการศาลรัฐธรรม

นุญ

นายชัยอนันต์ สมุทวณิช

ตุลาการศาลรัฐธรรมนุญ

นายปรีชา เฉลิมวณิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนุญ

